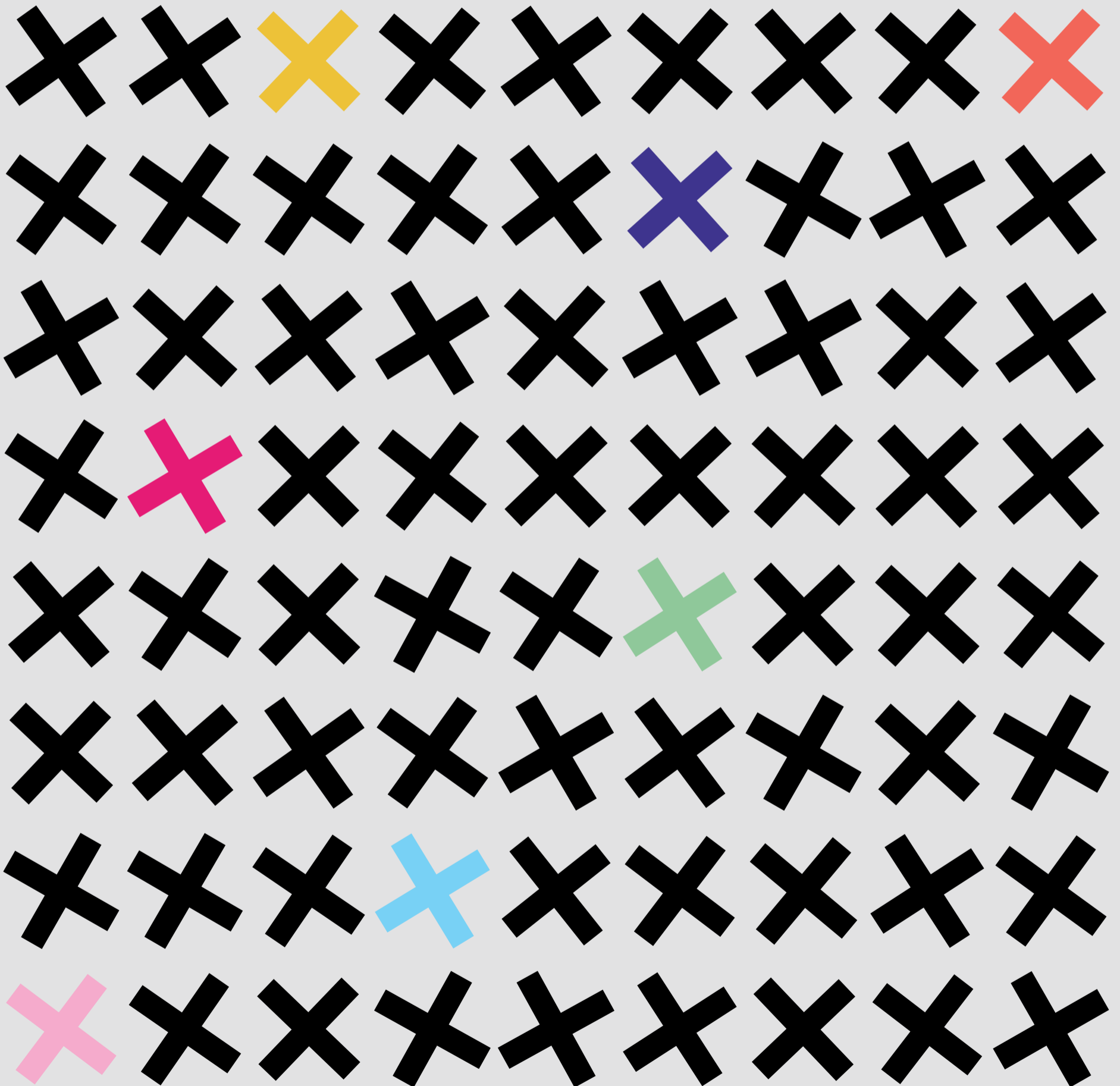

procees

listopad 2023.

nepoznanica kromosom kontakt tajna križ timela raskrižje T4T5 sex plus kretanje tijelo

Traganje za kulturom, kazalištem, ljudima, prijateljima, suradnicima, kolegama, otporom, povjerenjem, korijenom, slobodom, scenom, kontaktom, publikom nije bio lagan posao u Splitu.

Danas, kroz pozitivnu namjeru prema sebi i drugima želim vidjeti i uživati ljepotu umjetnosti u Varošu i smatram da proces iskrenosti i potrage za ljepotom ne mora nužno boljeti, niti mora uključivati žrtvu, već može biti nježan, mekan, ispunjujuć i potpun. Ugodno čitanje!

Nela Sisarić,
rujan 2023.

2008 —

„Xontakt je svoje prvo izdanje doživio u rujnu 2008. s četiri radionice suvremenog plesa i tri dana projekcija plesnog videa. Suvremena kazališna i plesna scena u Splitu nije u začetku, međutim s nedostatkom prostora za probe i izvedbe za drugačiji oblik izvedbenih umjetnosti, kao što je novo kazalište i suvremeni ples, šira ih publika u Splitu nema prilike dobro upoznati. Nakon dugog izbivanja iz Splita i povratka u rodni grad osmislila

2012

sam takvu vrstu projekta s kojim bih nastavila surađivati s umjetnicima iz inozemstva poput Simone Bertozzi, Nicole Laudatija ili Barisa Mihcia. Osobno, zaljubljenik sam u sistem i filozofiju sigurnog gibanja Axis Syllabus, plesnih tehnika release i floorwork te kontakt improvizacije i želim širiti te metode kao i način poboljšanja kvalitete života upravo radom na tijelu. Mislim da će s blokom od tri radionice suvremenog plesa za vrijeme Xontakta, u nekoliko dana svatko imati priliku približiti se tom načinu izražavanja.

POČĀETAK

Edukaciju osim Xontakta organizira i Kulturna Alternativa Mladih Hram koja se još od 2000. godine zalaže za redovno održavanje plesnih radionica. Za to je zaslužna Sonja Jakovljević. Nakon njezinog odlaska rukovođenje udruge prihvatio je Željko Hajsok s kojim pregovaramo oko korištenja prostora Hrama u kojima Xontakt ima priliku organizirati radionice. Tu je još Tihana Jovanić koja se godinama bavi i organizira radionice plesne improvizacije. Zajedno s Kristinom Ozretić, koja također djeluje kao plesni pedagog, pokrenula sam organizaciju za promicanje suvremenog plesa Centar za pokret, pod čijom kapom želimo ostvariti vlastite projekte. Prostor na i logistička podrška grada Splita za nezavisnu plesnu umjetnost je zasad jako slaba, jer je prostora malo, a i oni koji se koriste već su popunjeni programima udruga. Mogućnost izvedbi postoji u dobro opremljenom Gradskom kazalištu lutaka koje je spremno za suradnju. Gostovanja nije problem organizirati, no problemi u realizaciji uglavnom su financijske prirode.“

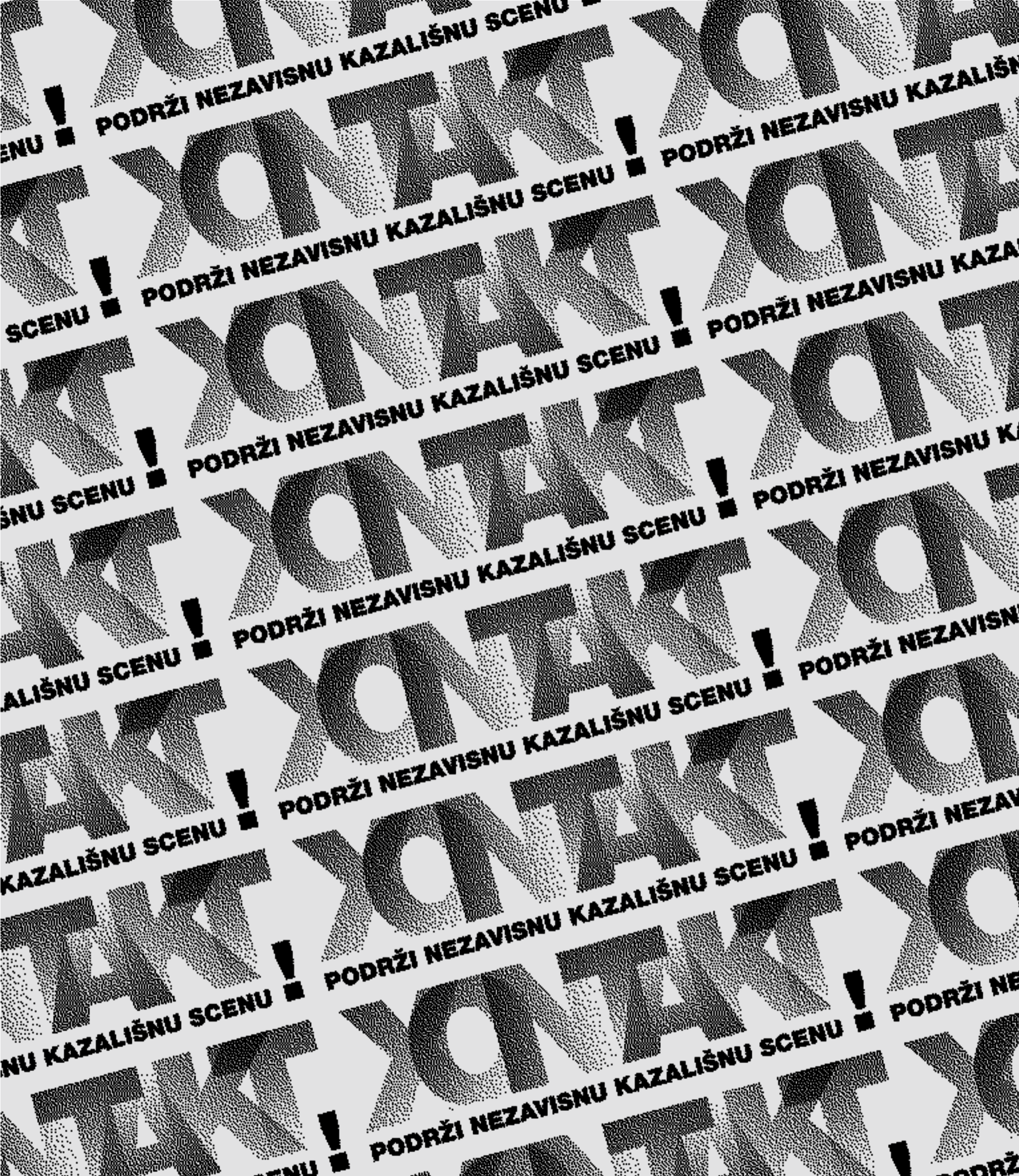
**– Nela Sisarić u razgovoru
s Jelenom Mihelčić, KULISA.eu,
13. rujna 2009.**

XONTAKT je projekt koji preispituje podređenost vlastima, nadređenost vlasti, umjetničke slobode koja uvijek teži ravnoteži i razumijevanju, različitost promišljanja i osmišljavanja njegovog sadržaja u bliskom kontaktu sa pojedincima splitske nezavisne kazališne scene. Prihvata sugestije, zamolbe, apele i kritike i trudi se prepoznati opće dobro kroz dijalog interesa pojedinca i umjetničkih grupacija.

Program je uvijek neizvjestan, sa pogledom u dubinu potpunog sloma institucionalnog i duhovnog u nadi za promjenom. Pokušava pronaći nasljeđe alternative, prava nezavisne (kazališne) scene u duh suvremene umjetnosti. On se razvija i širi (netko bi rekao da raste?) kroz nove forme i istraživanja te zbunjuje tradiciju. Skroman, ali uporan, izdržljiv i hrabar u svojim nastojanjima zadržava inovacijski pristup i iznenađuje očekivanja.

Zasigurno predstavlja beskompromisnu ustrajnost na poboljšanju edukacije i produkcije suvremene nezavisne izvedbene umjetnosti u Splitu. Krucijalna uloga njegovog angažmana jest podizanje svijesti o profesionalnom i nezavisnom umjetničkom standardu kulturnih radnika u centru za umjetnost – Dom mladih.

***– iz programska knjižice
projekta XONTAK***

XONTAKT - LOGOTIP I SLOGAN
AUTOR: LJUBOMIR MATELJAN

„Da skratim, nakon desetak godina pionirskog pregalštva oko inauguracije Contemporary Dance-a u Splitu, Nela Sisarić i cijeli XONTAKT - tim uspio je od prošle godine do ovoga ljeta utemeljiti New Dance – scenu u Splitu – od međunarodno impostiranih radionica, realiziranih uz podršku Grada Splita, Splitsko dalmatinske županije te Talijanskog Instituta za Kulturu u Zagrebu, izvedenih u Domu mladeži s plesnim pedagogima - Simona Bertozzi, Boris Mihci, Anne Cecile Chane-Tune, (29.9.-2.10.2009.) - do programa, festivala plesnog filma i videa u Kinoteci Zlatna vrata (1.-3.10. 2009.).

**Split se time pridružio
Contemporary Dance
– Revoluciji koja se od
Zagreba i Rijeke do ostalih
središta, žarišta upale zbiva
u posljednjih dvadesetak
godina: Permanentnoj Dance –
revoluciji!**

Digresija: stjecajem sretnih, sinkronistički povezanih okolnosti, ljetne Art – sezone 2009 u Splitu su istodobno nazočni Nam Yune Paik (jedan od pionira svjetske Dancevideo revolucije), Joseph Beuys (također fluxusovski nastrojen prvoborac) i cijela ekipa XONTAKT-a; a začetak Contemporary Dance – scene praćenje i povezivanjem Dance s New Media, Web – Art i Performing Art – revolucijom čiji je prvoborac (jedan od, naravno ...) Zvonimir Bakotin, član dream-teama XONTAKT.

– **Branko Cerovac, Split, 10.2009.**

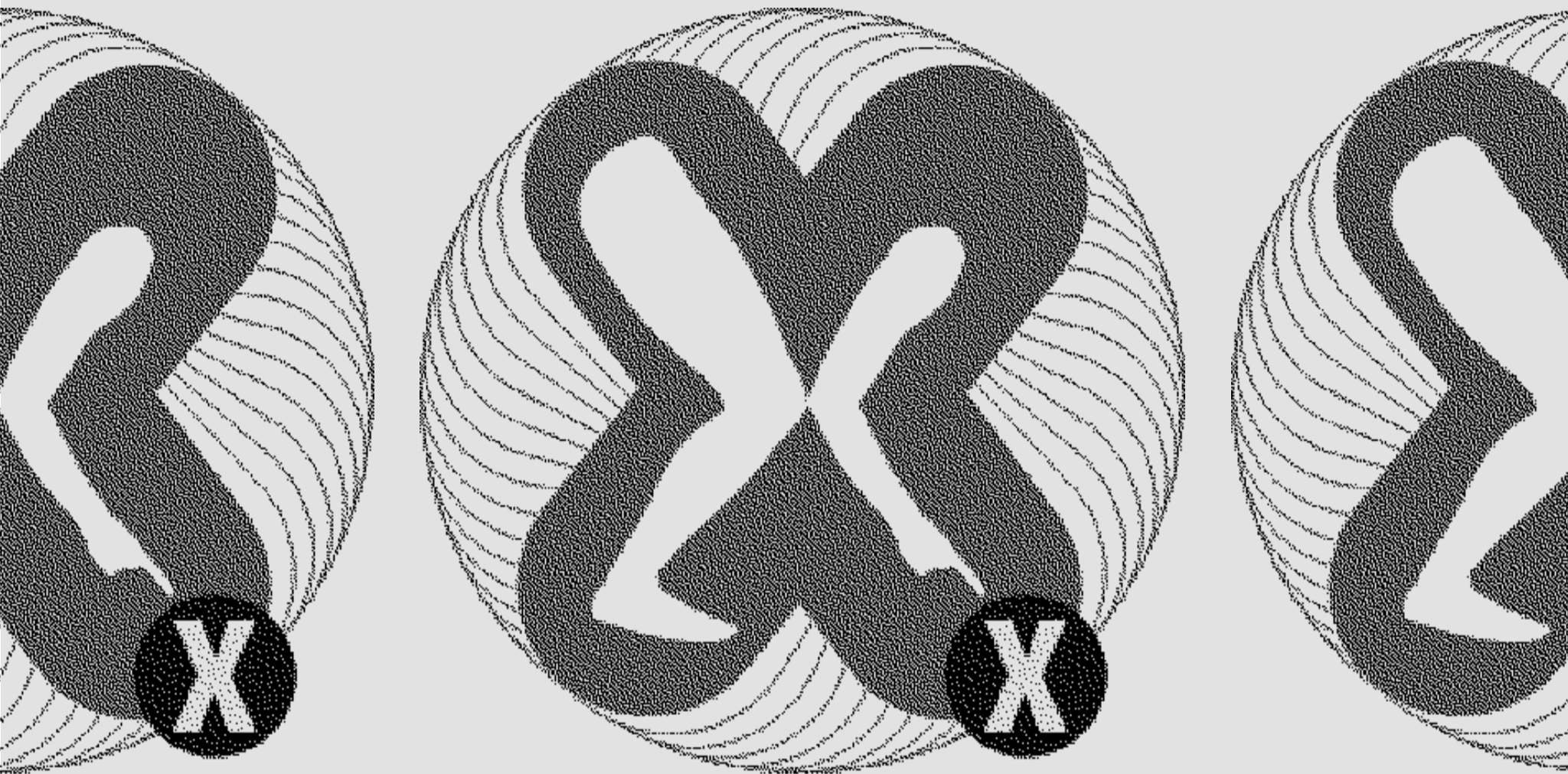
„Od 6. do 16. prosinca 2010, u Splitu je održan treći Xontakt, festival jedinstven ne samo u Hrvatskoj nego i šire jer se njegov program temelji na specifičnoj umjetničkoj formi – plesnom filmu. I premda je s time krenuo 2008, uz popratne plesne radionice, od ove godine Xontakt ima i vlastitu produkciju, plesnu predstavu Judita u režiji Hrvoja Cokarića i koreografiji Nele Sisarić.

I Split se tako upisao na festivalsku plesnu kartu Hrvatske, dodajući još jednu toliko potrebnu točku izvan centra (Zagreba).

Predstava Judita, premijerno je izvedena 8. prosinca na sceni Amfiteatra Doma Mladih. Prema riječima koreografkinje te programske voditeljice i koordinatorice festivala Nele Sisarić, Judita je nastala preispitivanjem važnosti ustaljenih kazališnih i dramaturških normi na koje smo naučeni, radeći u razvijenoj umjetničkoj sredini kao što je Split. Preispituje se uloga Marka Marulića kao oca hrvatske književnosti i njegove važnosti za suvremeno kazalište uopće. Na predstavi su surađivali pojedinci koji su radili na sintezi plesa, fizičkog teatra i suvremenog glazbenog izričaja. Uz Sisarić, na predstavi su radili redatelj Hrvoje Cokarić, scenografkinja Milena Meštrović, kostimografkinja Nevena Cokarić Brstilo, glazbu potpisuju C Bastard i Ruzina Frankulin, video Marin Zorić i dramaturgiju Srečko Kosovel. Predstavu izvode Nataša Pavlov, Franko Bušić, Renato Vidaković, Nino Bokan i Boris Kadin.

Zanimljivo je kako se upravo Splitu desio ovaj festival, gradu za koji se ne može reći da im ikakvu plesnu scenu, za razliku od Rijeke ili u posljednje vrijeme Pule. Uz uporan rad Almire Osmanović na klasičnom repertoaru unutar Hrvatskog narodnog kazališta, te ljetna festivalska gostovanja stranih koreografa, sjeme suvremenog plesa tamo je prije desetak godina zasadila Kilina Cre-

mona, tadašnja ravnateljica Baleta HNK. Ona je uspjela potaknuti mladu Sonju Jakovljević, koja je zatim kroz udrugu Hram stvari pokušala pomaknuti s mjesta, organizirajući radionice i radeći na produkcijama koje su bile novo cirkuskog karaktera. Nakon njenog odlaska iz Splita, organizatori koji stoje iza Xontakta nastavljaju, nadam se, ne Sizifov posao. S druge strane, ako se

XONTAKT - LOGOTIP
AUTOR: ZVONIMIR BAKOTIN

uzme u obzir jedinstveni studij filma i videa pri splitskoj Umjetničkoj akademiji, možda i nije čudno da je Xontakt prije svega festival plesnog filma, a ne kazališta. To je specifičnost na kojoj će možda uspjeti potrajati, a bilo bi zanimljivo kada bi još jače ustrajali na tom identitetu, okupljajući i više hrvatskih i regionalnih autora, te omogućujući edukaciju upravo iz tog područja, možda baš kroz suradnju s Umjetničkom akademijom.“

– **Ana Jerković, Slobodna Dalmacija, 2010**

PREDSTAVA JUDITA
FOTOGRAFIJE: STJEPAN TAFRA

„Najnovija produkcija sa splitske alternativne kazališne scene, provokativna Judita u produkciji Fraktal Falus teatra i režiji Hrvoja Cokarića, još je jednom podsjetila na ozbiljne financijske probleme koji muče splitsku nezavisnu scenu. Baviti se alternativnom (u organizacijskom i/li estetskom smislu) scenskom umjetnošću u Splitu posljednjih je godina nemoguća zadaća. Nova gradska uprava pod opjevanim gradonačelnikom posve je neklona bilo kakvoj neovisnoj pojavi u kulturi. Proračun za ovu godinu za glazbenu i scensku djelatnost izvan tri kazališne institucije (HNK, GKM i GKL) smanjen je za gotovo 70% u odnosu na prošlu godinu, dok su financijski rezovi u institucijama bili tek simbolični.

Nikoga više ne čudi da s obzirom na ukus lokalne vlasti Splitski festival lako glazbenih nota, sasvim estradna i komercijalna pojava, dobiva od grada više novca nego cjelokupna neovisna scensko-glazbena kultura, koja uključuje mala kazališta i grupe, koncertnu sezonu, glazbene djelatnosti, alternativni scensko-glazbeni izraz...

No, kako je alternativa žilava pojava, neovisne grupe bez obzira na različitost estetskih interesa ne odustaju pa je lani PlayDrama, unatoč skromnoj materijalnoj potpori, bila najzanimljivije kazalište u gradu, a udruga Mladi akademski glazbenici organizirala je glazbeni festival i planiraju bogatu sezonu, za novac koji na Splitskom ljetu ne dotekne za podmetače za premijerne guze.

Kreativci iz alternative koji se bave kazalištem inovacije i eksperimenta udružili su se nedavno u Koaliciju za Inovativno Kazalište – KIK, koja će djelovati u prostorima Doma mladih i koja planira omogućiti osnovnu infrastrukturu i logistiku za produkciju i distribuciju svojih ideja. KIK je osnovan kako bi se sustavnim promišljanjem došlo do održivoga razvoja eksperimentalne kazališne scene u Splitu.

Dio je raznolike splitske alternativne scene i kazališna skupina Fraktal Falus teatar, osnovana još 1994, koja producira angažirane predstave i performanse temeljene na fizičkom teatru prožetu utjecajem visoke tehnologije. Središte je splitske alternativne scene u nikad dovršenom Domu mladih, u kojem danas djeluje Multimedijski kulturni centar (MKC) i razne udruge mladih.

Judita izvedena na sceni Doma mladih je i nastala u suradnji više udruga, a producent je predstave Xontakt, projekt koji više godina radi na promicanju suvremenoga plesa. Judita je nadahnuta Marulićevim klasikom, točnije, redateljskom frustracijom lektinom, a program predstave svojevrsan je prosvjedni manifest u kojem Cokarić tvrdi: „Marulološka postavka o Marku Maruliću kao ocu hrvatske književnosti, koji je u djelu Judita nastojao ohrabriti svoj narod u borbi za slobodu, potpuna je i okrutna laž. Moja je teza da je Marulić bio preteča art-poltrona, koji je u tadašnjem Splitu koji je brojio par stotina pismenih duša (od kojih su većina bili ili židovi ili članovi katoličkog klera), pisao djela s isključivim ciljem da sebi osigura materijalnu egzistenciju povlađujući tadašnjoj političkoj i religioznoj eliti...“ Takva će teza („greška okaljanja umjetnosti koju mi nećemo ponoviti“) akademsku zajednicu sigurno podići na noge, ali cilj ove kazališne grupe i jest isprovocirati javnost svojim kazališnim angažmanom.

**– 24. Veljače 2011., Vijenac,
BESPARICI USPRKOS, Jasen Boko**

“Predstava je žanrovski određena kao Death cabaret – soft porn – spektakl i zanimljiv je obračun s literarnom baštinom koji će mnoge sklone klasici uvrijediti. Ali, kao i svaka alternativa, i Fraktal Falus Teatar pokušava biti angažiran i provokativan u čemu je s ovom predstavom uspio. U svakom je slučaju Split, u kojem se u posljednje vrijeme jako malo događa u kazališnom smislu, ovom predstavom dobio bitno drugačije poimanje scenske umjetnosti i radikalnu dezintegraciju svete baštine.”

**– Jerko Hraste,
PLESNASCENA.hr, 18. veljače 2011**

Možete li za početak ukratko opisati rad projekta Xontakt te kako je došlo do njegova formiranja?

XONTAKT je vrlo neobičan projekt i meni je teško sažeti o čemu je riječ. Sve je započelo u rujnu 2008. godine s četiri radionice suvremenog plesa i tri dana projekcija plesnog videa. U Splitu scena suvremenog plesa i novog kazališta je vrlo slaba i zapravo splitskom kazališnom scenom dominira mainstream struja produkcije nacionalnog kazališta HNK Split i svaka održivost kritične mase, prikaz recentne inovativne kazališne produkcije koji spajaju performanse, suvremeni ples, drugačija polazišta u glumi ili možda pristup izvedbenom djelu gdje se glumac i svi standardni pristupi rada s glumcima potpuno uništavaju su malo prepoznati. Javna vidljivost kreativaca sa drugačijim razmišljanjem unutar kazališne umjetnosti je otežana. Dakle, XONTAKT je projekt reakcije na to stanje u iščekivanju promjene.

Koja je po Vama funkcija kazališta u društvu i kako se u to uklapa ili ne uklapa Vaš projekt?

Kazalište slavi vitalnu snagu društva, ono je vršitelj transformacije društvenog tkiva i, što je meni možda najdivnije, ako ovladaš zanatom i ako si dovoljno munjen da istražiš svaku mogućnost kreacije u njemu – ima moć otkrivanja skrivenog. Koncept projekta XONTAKT je upravo takav. On se jednostavno događa i svake godine traži novi sadržaj. Ne spada u standardne okvire festivala a kao fenomen vrši svrhu filtera za istraživanje scenske iskrenosti i istinitosti. Uхватiti se u koštac sa problemima suvremenog društva nije nikome ugodno, niti je lijepo formulirati kroz scenske znakove invalidnost društva i njegove ljuštore. Proces iskrenosti i potrage za ljepotom je češće neprijatni vražji čavao u guzici kao opomena nego ugodna pohvala pa zato ponekad kazalište i boli. Čovjek je odavno izgubio ključ od vrata koja vode do tog nukleusa. Vrlo važan aspekt kazališnog odgoja su radionice tehnika i metoda kako

približiti svakom pojedincu mogućnost te istrage a na njemu je što pronaći i kako prihvatiti sebe na više razina postojanja jer proces zahtjeva hrabrost i volju za istražiti kreaciju na granicama, ali i znanje i toleranciju. Dok filmski program realiziramo u Kinoteci Zlatna Vrata, radionice i predstave realiziramo u Amfiteatru u prostorima Doma Mladih gdje naša djela „ugledaju svjetlo sunca i mjeseca“, jer su stvarana u uvjetima gdje i struja ponekad šteka.

Mislite li da je plesni pokret (dakle predstava bez govora) podcijenjena ili je namijenjena uskom krugu ljudi koji ga razumije?

Pokret/akcija je prva manifestacija prenošenja informacija ili ideja, potom glazba pa govor. Nažalost, podcijenjena je. Puno puta se govori puno a malo kaže, pa tako izvedbeno djelo koje se bazira na tekstu, možete u nekim kazalištima slušati a ne gledati, što je ponekad i poželjniji pristup jer svrha scene je događaj, a ne doslovno prenošenje dramskog teksta kao što je to običaj. Uski krug razumije recimo vrstu kazališta koje ima filozofsku osnovu kao što je konceptualno kazalište, site specific kazalište i drugi oblici koji su usko vezani uz razvoj drugih umjetnosti ili filozofskih pravaca. No sve ima svoje mjesto. Pa ako je procjep za takve ideje uzak, bolje takav nego nikakav.

Na koje probleme nailazite najčešće u Vašem radu?

Najveći problem je što u takvom radu često tražiš ispuh i to vidiš kao jedini mogući izlaz, dok izlaza zapravo nema. Ni odabira nema jer mogućnost izbora kao temelj demokracije je laž. Rad se radije ostavlja kao očerupana krvava kokoš na stolu, kao dokaz žrtvovanja za svoja uvjerenja, nego kao svjedok događaja, prihvaćajući ovacije i aplauz.

– Dio odgovora na pitanja Ive Rupčić, Filozofski fakultet u Zagrebu, 2011

Predstava PROCES PROTOKOL SPLIT nastala je u produkciji nezavisne scene Splita za vrijeme projekta XONTAKT koji se bavi održivim razvojem nezavisne izvedbene umjetnosti u Splitu i kao temu ima upravo nikad dovršeni centar za nezavisnu umjetnost Dom mladih. Dom mladih u Splitu je izgrađen 1979. i nije nikad završen upravo zbog nemara politika gradske uprave. Centar Dom mladih je sjecište nezavisne suvremene izvedbene umjetnosti, slobodnih penjača, skejtera, plesnih klubova, suvremene plesne scene, glazbene underground scene, nezavisne kinematografije.

Kroz predstavu kroz koju se proteže tema birokracije i protokola pokušali smo prikazati zamor i uzaludnost procesa u kojem se udruge i nezavisna kultura nalazi na južnom dijelu Hrvatske pokušavajući iznijeti direktno svoj problem u kojem je upravo sama paradigma PROMJENA zamotana floskula u raznim dopisima i izvještajima.

Udruge iz gradskih proračuna dobivaju toliko male iznose koji nisu dovoljni ni za ostvarenje jedne malo ozbiljnije produkcije. Predstava PROCES PROTOKOL raskrinkava proces kafkijanskog stanja te upravo kroz direktan apel želi konačne promjene u administraciji lokalne uprave i vlasti kako bi konačno premostili agoniju problema za opstanak koja zadržava prirodni razvoj nezavisne scene i kulture mladih zadnjih dvadeset godina i primoriti vlasti da se ozbiljno pobrinu za opstanak ovog djela aktera civilnog društva.

PROCES PROTOKOL testira krajnje granice FFTa kao kolektiva. Raščlanjujemo administraciju na proste faktore, njegujemo birokraciju umjesto alternativnog kazališta, iščitavamo krnjave statute, mjerimo betonske zgrade. Primorani dugogodišnje sudjelovati u procesu istrage jedne suvremene kazališne scene i njene tajne obavijene kafkijanskom atmosferom primorani smo istraživati i iščitavati kodove iz nedovršenog djela Zamak (F. Kafka).

Molimo vas da prilikom predstave ne isključite telefon, jer bi podupravitelj mogao nazvati i pitati za dozvolu. Sve što on treba znati glasi:

Traženje uzorka. Odbijanje uzora.
Prokletstvo uroka.

Uzaludnost dopisa. Radost prepiske.
Iščekivanje potpisa.

Rad i protokol. Red i proces. Rast i pomak.

Dobrodošli u naše kazalište!

VIDEO →

<https://selmabanich.org/index-2#/umjetnost-treba-jebati/>

PROCES PROTOKOL

aktivistička predstava
ZA KONACNO UREĐENJE
DOMA MLADIH

PREDSTAVA
PROCES PROTOKOL
FOTOGRAFIJE:
STJEPAN TAFRA

POSJETI
PODRŽI

Pozivamo sve građane Splita, zaljubljenike i podržavatelje nezavisne kulture i kulture općenito da zaustave nemar nad nezavisnom kulturom i njeno zapostavljanje od strane vlasti, te svojim

POTPISOM

podrže inovativno i razvojno kazalište i druge izvedbene umjetnosti na sceni Amfiteatra u Domu Mladih u Splitu ! Dom mladih je nikad završeni centar nezavisne kulture u Split, izgrađen 1979. godine koji često biva okupiran pokušajima revitalizacije i sklon “privremenim rješenjima” udruga i organizacija koje imaju trenutno djelovanje u zgradi kako bi se zgrada dovela u funkciju i privukla širu javnost. Nažalost takvi zahvati samo skrivaju prvobitno stanje i činjenicu da je nemoguće u prostor unijeti parcijalno rješenje ukoliko nema konačne odluke za njegovim dovršenjem, ponajviše za uređenjem centralnog djela Doma mladih – Amfiteatra, jedinstvene pozornice u Hrvatskoj rezervirane za suvremenu umjetnost i izvedbene umjetnosti. Parcijalna rješenja, bez sigurnosnih mjera i također bez ozbiljne strategije za razvoj nezavisne kulture u centru Doma mladih, dovodi do raskola i nezadovoljstva samih korisnika umjesto rješenja i razvitka.

Vrlo poštovana publiko

ovim putem obraćam Vam se u ime dijela nezavisne (alternativne, subkulturne) scene grada Splita u ime više kulturno-umjetničkih udruga a vezano uz

1. žurnu reanimaciju postojećih i revitalizaciju “odumrlih” organa zgrade Dom mladih
2. programsku politiku i samofinanciranje.

Prošle su trideset i dvije godine od izgradnje - odnosno betonizacije - nikad dovršenog Doma mladih. Naime, tadašnji zamak počeo se graditi daleke 1979. godine. Sami smo godinama tražili, inzistirali i neumorno radili na polju kulture i subkulture u našem lijepom, ali zanemarenom gradu, i to u godinama kada smo bili u usponu osobnog razvitka, kao mlade osobe koje su “prštale” snagom i entuzijazmom. Nakon višegodišnjih agonija i konstantnog osjećaja maćehinskog odnosa našeg malog grada spram nas, neki među nama - koji su predstavljali jezgru ovih mladih ljudi - razočarano napuštaju grad kako bi se bavili umjetnošću i obrazovanjem na način na koji im nije bilo omogućeno u vlastitom gradu. Dan danas, desetke godina poslije, Dom mladih još nema uporabnu dozvolu niti bilo kakvu opremu. U prostoru je hladno i vlažno. U prostoru je mrak. Želimo poručiti svima (koji mogu na administrativno-upravnoj razini utjecati na razvoj ove situacije) da promijene svoje navike i definiraju svoj stav. Da počnu razmišljati o načinu na koji se mogu dodijeliti sredstva za dovršenje centralnog dijela zamka. Pokušamo se izboriti za budućnost mladih ljudi, za njihovo obrazovanje i kulturu. Ne borimo se za lokalne ni globalne izbore. Ne borimo se za kratkoročni projekt niti za privatni interes.

LINK NA PETICIJU →

<https://www.gopetition.com/petitions/peticija-za-kona%C4%8Dno-dovr%C5%A1enje-amfiteatra-i-programsku-politiku-nikad-dovr%C5%A1enog-centra-za-nezavisnu-kulturu-u-splitu.html>

“Nezavisna kazališna scena grada Splita poziva vas da sudjelujete u jedinstvenoj umjetničkoj akciji F U C K – spjevu epskih proporcija, koji će na dan zatvaranja ovogodišnjega festivala XONTAKT odzvanjati amfiteatrom nikada dovršenog Doma mladih. Stoga, donesite svoj SPISAK ZA ODJEB jer 'If you can't say Fuck, you can't say Fuck the government', kako nas to kulturni američki komičar Lenny Bruce sarkastično podsjeća.'

Iz te akcije nastao je video-rad 'Umjetnost treba jebati!' u kojemu se susreću: 1994. i 2011., arhivska snimka 'Stolica' i zvučni zapis našega okupljanja te Fraktal Falus Teatar i nezavisna izvedbena scena; u istom prostoru, ali i gotovo dva desetljeća poslije - poratna tranzicija 90-ih i privatizacija 2000-ih, nikada dovršen Dom omladine i nikad dovršen Dom mladih, trag i znak, sjeb i odjeb.“

– **Selma Banich 2011. godine**

Dragi građani, kolege i prijatelji, pozivamo Vas da se odazovete umjetničkoj akciji F U C K u znak podrške nezavisnoj kulturi grada Splita.

U nadi da ćemo javno izgovoriti sve odjebe, sva sranja i nepravde, uporno ponavljajući jednostavan rečenični sklop "Jer _____ treba jebati";, molimo da na akciju dođete sa svojim SPISKOM ZA ODJEB. Jer "If you can't say Fuck, you can't say, Fuck the government."

– Selma Banich i XONTAKT

29. studeni 2011. 21 sat u Amfiteatru, Dom mladih, SPLIT!

Peto izdanje XONTAKTA (2012.) posebno je po tome što je dio programa prelazilo u festivalsku formu IKS FESTIVAL koji će u Splitu i u budućnosti promovirati recentnu produkciju drugačijeg kazališta, koji se temelji na istraživačkom radu i ekperimentu. Posebnu pozornost obratit će na segment umrežavanja, međuregionalna i međunarodna, u suradnji sa drugim mediteranskim regijama u državi i inostranstvu.

2013 —

2017

UZLET I

VRHUNAC

Umjetnička organizacija IKS Festival registrirana je 13. srpnja 2012. godine te sukladno donesenom Statutu od strane osnivača težila je jednom cilju

Postati nezavisni centar koji će promovirati recentne produkcije suvremenog plesa i neverbalnog izričaja kroz rad na održivom kulturnom razvoju u Splitu

Način obavljanja djelatnosti i ostvarivanje jedinog cilja je:

- organiziranje predstava i plesno-scenskih performansa,
- provođenje plesnih radionica, istraživačkih projekata te pripremanje i izvođenje programa u području suvremenog plesa,
- okupljanje umjetnika audio vizualnih i drugih novih medija koji žele istraživati odnos tih medija na području suvremenog plesa,
- pripremanje edukacijskih predavanja, radionica i tečajeva na temu plesne umjetnosti,
- izdavanje monografskih i periodičnih publikacija te reklamnog materijala sukladno sa zakonom,
- razvijanje programa međunarodne i međuregionalne suradnje,
- međusobno povezivanje i okupljanje s umjetnicima te njihovo predstavljanje široj publici, - obavljanje drugih poslova vezanih za djelatnost umjetničke organizacije
- interkulturalna suradnja na projektima s drugim istovrsnih i sličnim organizacijama u Republici Hrvatskoj i inozemstvu

Nakon prvog izdanja orijentiranog na hrvatski suvremeni ples i fizički teatar, selekcija u 2013. godini kroz specijalni program, naslovljen "Putevima kazališta inovacije na Mediteranu", prikazivala je projekte međunarodne suradnje u mediteranskoj regiji s posebnim naglaskom na talijanske i španjolske regije. Program festivala je započeo predstavom "Too late!" poznate talijanske kazališne skupine Motus, nastavlja se gostovanjem španjolske skupine Erre que erre koja je izvela plesnu predstavu "Hoogerman", nastalu u suradnji s Hrvatskim institutom za pokret i ples i Veleposlanstvom Kraljevine Španjolske u sklopu projekta "Putevi plesa". Potom je uslijedilo predstavljanje selekcije INTEATRO Festivala iz Ancone. Festival je te godine i donio i dvije srpske produkcije: "Predstavu u stanu" mladog redatelja Marka Manojlovića i novu produkciju Parobrod teatra, "U samoći pamučnih polja". Od domaćih izvođača nastupila je umjetnička organizacija Kazalište Hotel Bulić s predstavom redateljice, glumice i producentice Senke Bulić "Rekvijem za organe", Teatar Rubikon s predstavom "Coito ergo sum" te splitski Fraktal falus teatar projektom "Victimize". U sklopu festivala organizirala se i jedna tribina koja se bavi pitanjem Očevidnika kazališta (Registar umjetničkih organizacija koje obavljaju profesionalnu kazališnu djelatnost, a vodi ga u Ministarstvo kulture) - njegovom primjenom, njegovim doprinosima i njegovim nedostacima.

**IKS
FESTIVAL**

Kvalitetu koncepta kao i programskih sadržaj Festivala je u 2013. godini prepoznala i publika dodijelivši splitskom IKS Festivalu nagradu publike Teatar.hr za najbolji festival godine u kategoriji za najbolje osmišljenu i realiziranu sezonu domaćeg festivala.

IKS FESTIVAL 2013
FOTOGRAFIJE: DAMIRA KALAJŽIĆ

IKS FESTIVAL 2013
FOTOGRAFIJE: DAMIRA KALAJŽIĆ

Umjetnički program temeljio se na visoko estetskim projektima nezavisnih kazališnih skupina, interdisciplinarnim projektima koji primjenjuju nove tehnologije i medije.

Program u 2014. godini započeo je sloganom 'Split - država umjetnosti' i osim plesnog programa doveli su umjetnike i utemeljitelje nekadašnje NSK State - Neue Slowenische Kunst države kako bi potaknuli Splićane na razmišljanje o autonomnosti, slobodarskoj umjetnosti i svakako, izvrsnosti u umjetnosti.

Prva suradnja umjetničkog programa IKS Festivala 2014. godine bio je kulturni slovenski bend 'Laibach' čijim je nastupom u HNK Split započelo treće izdanje festivala.

Program je uključivao visoko estetske projekte umjetničke scene poput predavanja Informance Postgravity art: kozmistična arhitektura Dragana Živadinova, Dunje Zupančić, Mihe Turšić te se nastavilo s plesnim programom u suradnji sa Gradskim kazalištem lutaka Split na čijoj sceni su gostovali slovenski, talijanski i španjolski umjetnici - Rosa Hribar i Gregor Luštek s predstavom Četrnaest (Ljubljana, Slovenija), Erre Que Erre danza (Barcelona, Španjolska) Aguanta, te predstava Love will tear us apart u koreografiji Saše Božića i Petre Hrašćanec. Matija Ferlin, često nazivan velikim kapitalom hrvatske plesne scene, najtalentiraniji mladi hrvatski plesač i koreograf predstavio se svojom predstavom Sad Sam Lucky. U nešto brutalnijem i radikalnijem ritmu program je ponudio predstavu Sluškinje – paralelna ekspozicija u režiji Gorana Golovka s postavom mladih glumaca s Umjetničke akademije Split.

Za sami kraj, u sklopu projekta Putevima kazališta inovacije na Mediteranu, IKS Festival predstavio je odabir suvremenog kazališta koje graniči s performativnim umjetnostima, a ujedno je i intermedijarno i interdisciplinarno - predstavu talijanske eksperimentalne kazališne skupine Ricci Forte s predstavom Wunderkammer soap #1_Didone.

PUBLIKA
FOTOGRAFIJA: TONI MIJAČ
↓

2014. godine novost IKS Festivala je pokretanje časopisa Pokret /Movement koji se mogao pronaći na internetskoj stranici.

→
LAIBACH
FOTOGRAFIJA: TONI BURČUL

↑
LAIBACH
FOTOGRAFIJA: DAMIRA KALAJZIC

↑
PREDSTAVA DIDONA
FOTOGRAFIJA: TONI MIJAČ

“Nakon što se ugasio Eurokaz, nakon što je Tjedan suvremenog plesa zabrazdio u tezgarenje, nakon Međunarodnog festivala malih scena koji već odavno tezgari, nakon mnogih festivala koji se pretvaraju u privatne prčije, IKS Festival predstavlja poseban izdanak za promoviranje suvremenog kazališta. Kreativna direktorica festivala Nela Sisarić u dosadašnjim je programacijama pokazala promišljanje. Predstave pojedinog izdanja tako čine konceptualnu nisku. Osim vlastite poante, sve zajedno uvijek iznjedre novi prostor za razmišljanje.

Festival je otvoren u HNK- u s predstavom „Talking Head“ organizacije „Liquid Loft“. Liquid Loft je austrijska interdisciplinarno – plesna kompanija koju tvori koreograf Chris Haring, glazbenik Andreas Berger, plesačica Stephanie Cumming i dramaturg Thomas Jelinek i koja u svojoj izvedbenoj poetici integrira ples i instalaciju s ostalim umjetničkim formama, oblikujući cjelovito umjetničko djelo. U „Talking Head“ kao izvođač i koreograf sudjeluje i Luke Baio dok je scenograf Gerald Priewasser.

„Talking Head“ je predstava koja se razapinje između dva polariteta. Idejno, scenografski i izvedbeno. Na jednoj ekstremu jest ono što možemo zvati mehanicističko, tehnički izvedbeno, prožeto Euklidskim prostorom. Ljudsko tijelo ograničeno je prostorom i vremenom. Scenografija tako obiluje pravilnostima. Kao element se pojavljuje možebitni plašt ikozaedra. Ikozaedar je jedan od pet pravilnih geometrijskih tijela (poliedra). Sastoji se od 20 jednakostraničnih trokuta. Na sceni se nalaze i dvije kocke, heksaedri, također pravilni poliedar. Sa svake strane 8 neonskih svjetala i pravokutno projekcijsko platno na koji se prenose slike dvaju računala bočno postavljenih na sceni. Takav geometrijski okvir ukazuje na pravilnosti. Ispod plašta ikozedra skrivena su dva tijela. Gibanjem plašta ikozaedra formiraju se i sjenoviti i osvjetljeni plaštevi još dvaju poliedra: tetrae-

dra i oktaedra. Sva ta isprepletana pravilnost koju cijelo vrijeme prati oblikovanje zvuka i glazba stvaraju matrični prostor u kojemu Euklidova prostornost, bijela, hladna i pravilna postaje arenom kontaminacije prisutnosti čovjeka. Zato je nejasno zašto je izostavljen samo do-dekaedar kao preostalo pravilno tijelo?

Drugi ekstrem (pol) predstavlja čovjek, kao nositelj geometrije prirode koja je stvarna, fraktalna, koja sadrži pogrešku. Nije izmišljena, kao u stvarnosti nepostojeća Euklidova. Pogreška u prijenosu pokreta, signala, informacije postaje tako osnovni koreografski kod repetitivnog formiranja. Tako ponavljanje nužno nije manje vrijedna kopija, već samosličnost drugoga mjerila. U takvoj strukturi izvođači grade začudne slike koje svojom jednostavnošću, ali i izvedbenom složenošću u trenutku sažimaju svo periodično čovjekovo življenje. Kako da je svakodnevnica od odlaska u školu, na posao, sve radnje koje svakodnevno ponavljamo sažeta u nekoliko pokreta. Pokreta koji svojom ciklikom grade nadstrukturu promišljanja.

Šum, pogreška, nepreciznost, sastavni je dio takvih ciklusa i njihova ljepota je upravo u činjenici kako se negativan predznak pogreške pretvara u ljepotu individualnosti.

Moguća su i druga čitanja polarizacije. Primjerice u tijeku vremena. Igrajući se brzinom vremena (naročito glazbom) od trenutaka zaustavljanja do trenutaka maksimalnog govorenja i kretanja čitav raspon brzina secira današnje sve veće ubrzanje. Ubrzanje koje ne ostavlja mogućnosti promišljanja, vlastitog poniranja, razumijevanja. Zato u režijskom kontrapunktiranju usporeni dijelovi nalikuju razvučenom (Wilsonovskom) vremenu u kojemu se naglašava bitnost sadašnjosti. Za ove krajeve opterećene prošlošću i bezperspektivnošću budućnosti ovakvi dijelovi predstave mogu djelovati ili dosadno, ili pak poticajno.

Treća moguća interpretacija polarizacije očituje se u polovima realno i virtualno. Izvođači kao realne čestice gotovo cijelo vrijeme prenose sliku (a naročito svojih lica, glave) u izobličnim varijantama na zaslone. Pored normalne glave tu je opet 8 izobličnih, baš koliko i neonskih svjetala! Takva izobličjenja, jasno ukazuju na iskrivljenosti realnosti. U najdubljem, životnome dijelu. Ukazuju na svijet izopačenosti, nestvarnosti, instantnosti.

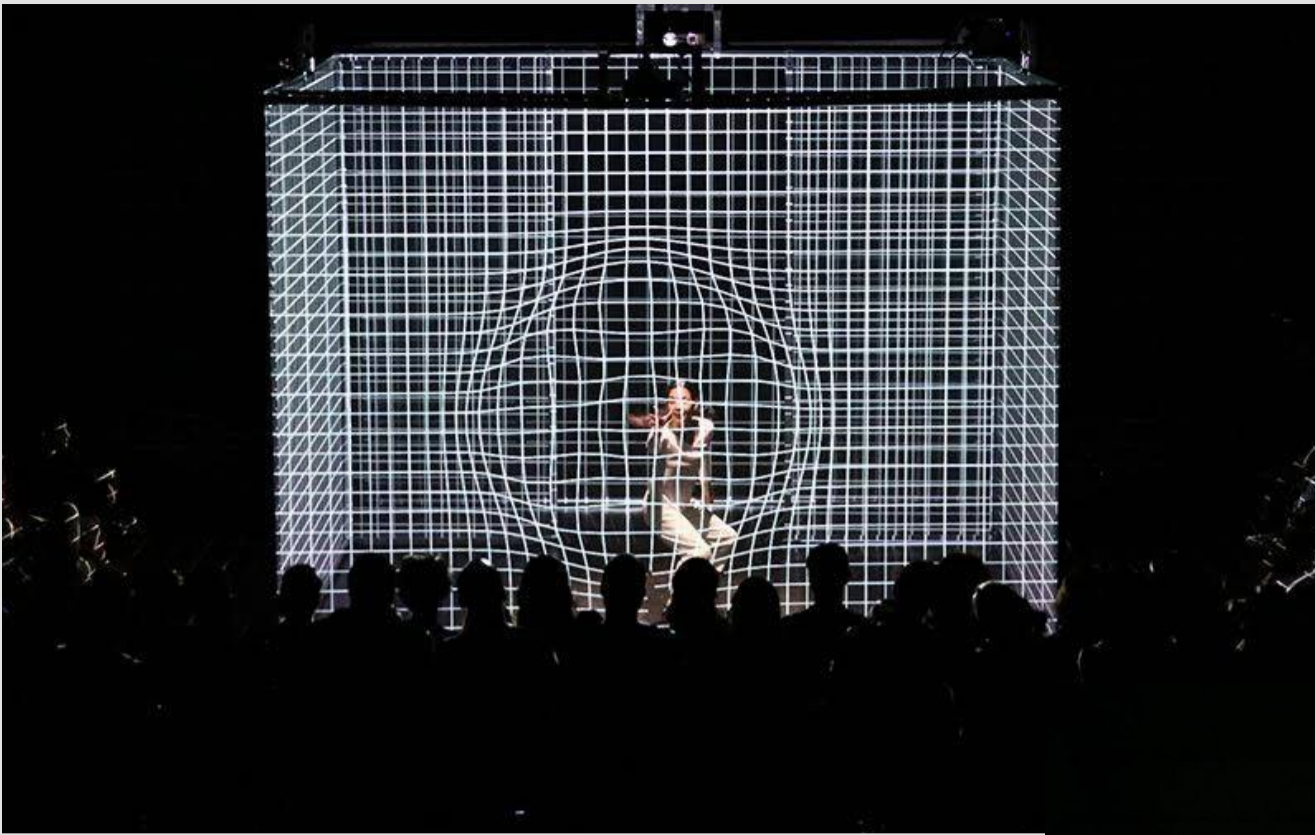
No, svi ekstremi su istovremeno prisutni i tvore okvir za još jedno propitivanje kroz dva estrema. Geometrija (prostor), vrijeme i stvarnosti postavljaju okvir za propitivanje svrhe umjetnosti. Je li iluzija (kazališna umjetnost) potrebna? Izvođači tako propituju samo nastajanje djela, koreografiranje, koje svode na puko tjelesno gibanje za razliku od konačnog proizvoda, djela koje bi trebalo potaknuti na razmišljanje, možda i katarzu. To se jasno nazire u scenama izvršavanja zadataka koreografije nasuprot vizije koreografa kada priča o livadi. Ono što na kraju „Talking Head“ prikazuje upravo je snažna umjetnička slika obojana emocijama. U glazbeno, plesno i video instalaciji, nakon svih namjernih „ispadanja“, pogrešaka, objašnjavanja što rade na sceni, kako koreografiraju, raznih izobličjenja kreira se slika atmosfere

koja kristalizira. Projekcijski zaslon samo je još jedan plašt ikozaedra u kojemu nestaju tijela. Kao da se pravilan, nepostojeći prostor razmnožio. Možda u neku usporednu stvarnost?

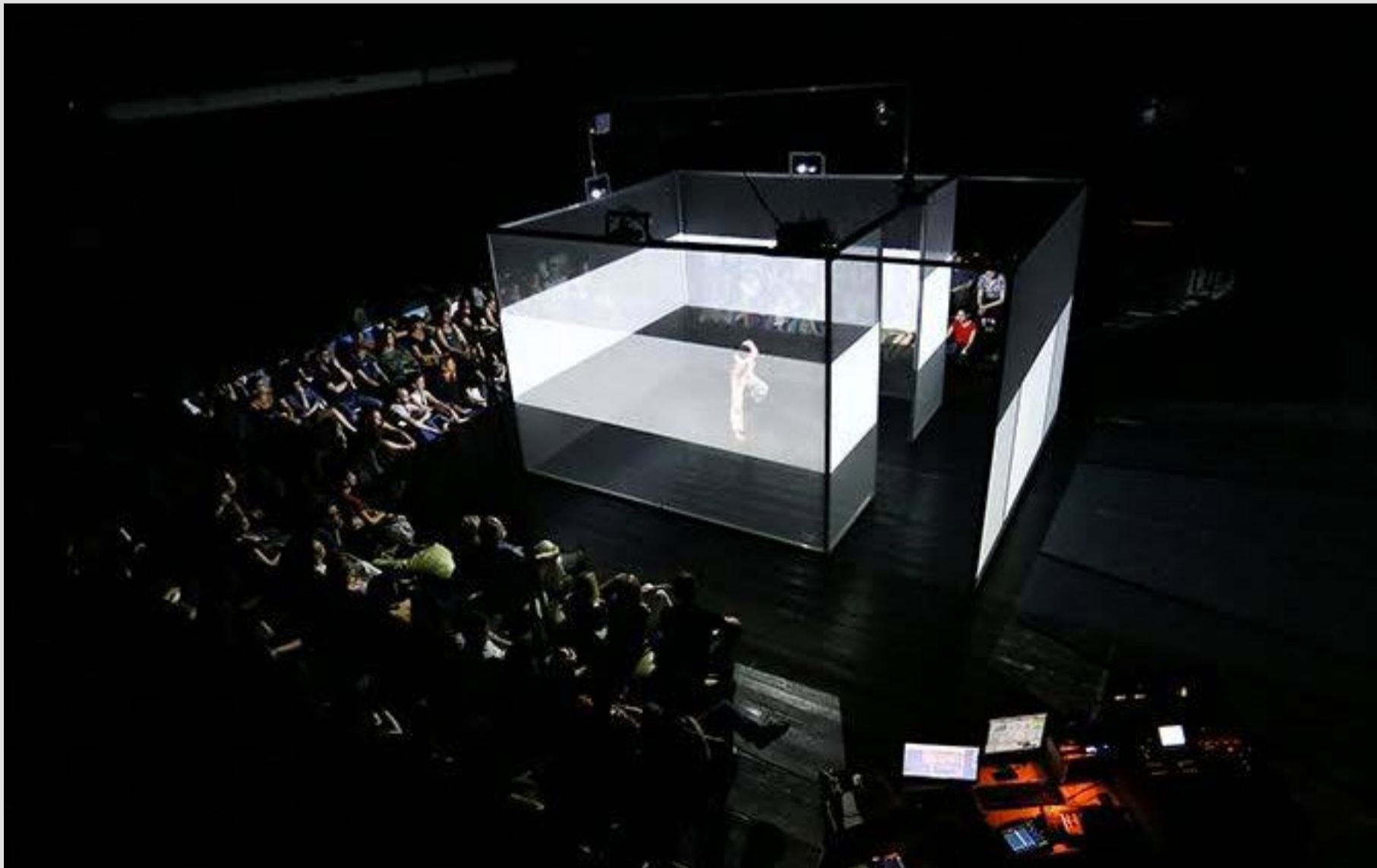
Ono što autori „Talking Head“ nisu mogli sagledati jest funkcioniranje predstave u drugačijim kontekstima. Iako je vjerojatno predstava promišljena za manje kazališni, možda studijski, industrijski prostor, otvorenje Festivala je izvedeno u Hrvatskom narodnom kazalištu. Prostoru nekih drugačijih umjetnosti. I sami su se izvođači pitali što ovdje rade? Hoće li igrati Romea i Juliju. „Talking Head“ tako je otvorila i propitivanje same (nacionalne) umjetnosti. Dobivši novi okvir dobila je i novu vizuru. Nadalje, najzanimljivija je i reakcija splitske publike. IKS Festival očigledno je stvorio i dalje stvara publiku za konzumiranje suvremenih scenskih djela. No, to konzumiranje je zahtjevnije. Ne može biti pasivno, HNKaovski. Potreban je aktivan gledatelj. „Talking Head“ nisu samo glave koje govore, već su to glave koje promišljaju.

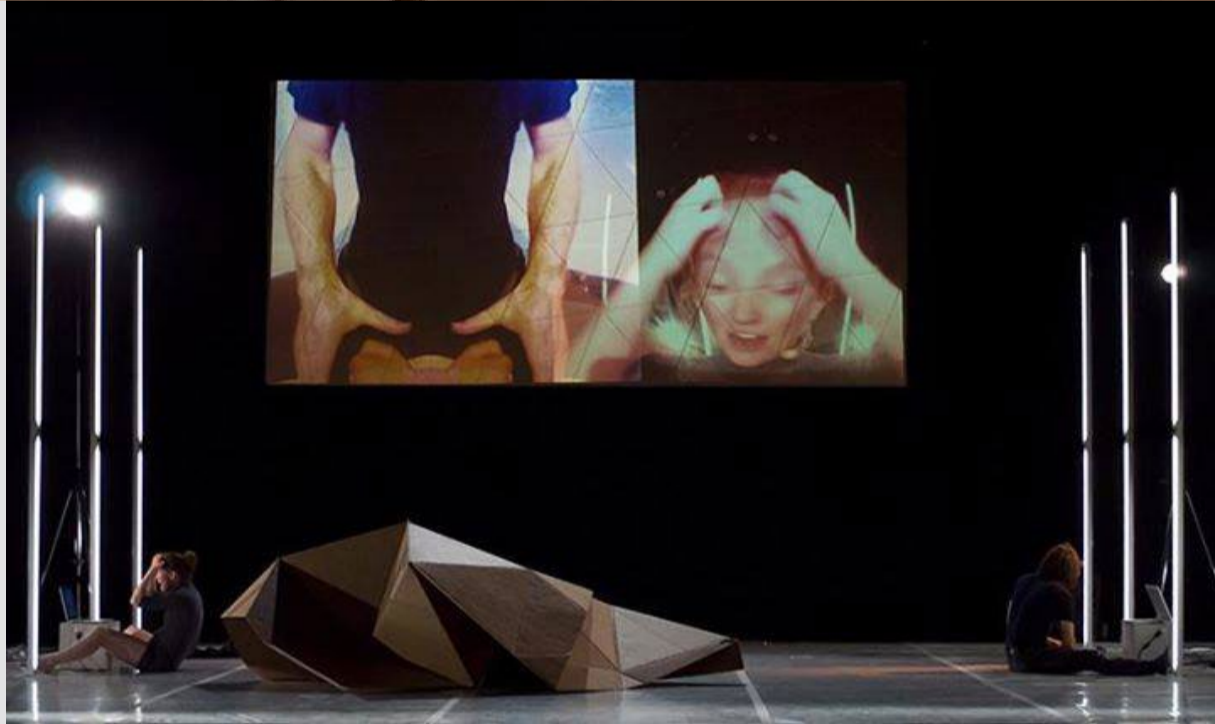
Trostruki bis i povici bravo zasigurno kazuju kako je Splitu potrebno promišljeno suvremeno (festivalsko) kazalište.

– Zvonimir Peranić, Dalmatinskiportal, 2015. godina

PREDSTAVA HAKANAI
FOTOGRAFIJE: DK PHOTOGRAPHY

PREDSTAVA TALKING HEADS
FOTOGRAFIJE: DK PHOTOGRAPHY

Pozornica HNK Split za vrijeme plesno multimedijalne predstave Deep dish austrijske kompanije Liquid loft bit će ispunjena planktonima, živim račićima i morskim crvićima, trulim i svježim voćem i povrćem i jasno će podsjećati na raskošne barokne trpeze prikazivane često na omiljenom likovnom motivu baroknog slikarstva. Plesno multimedijalna izvedba 'Deep dish' završni je dio serije 'The Perfect Garden' koju je Chris Haring, umjetnički voditelj plesne kompanije, ostvario zajedno s **Michelom Blazyem** nakon što je taj francuski konceptualni umjetnik privukao pozornost suvremenih umjetničkih krugova organskim skulpturama od trave, a njegova kinetička instalacija od pjene u pariškom samostanu postala poznato umjetničko djelo.

Fizički prostor HNK Split, u ovom slučaju pozornica na kojoj smo gledali iznimne baletne i plesne predstave, postaje živi organizam, mjesto izvedbe u kojem će se tjelesno percipirati kao dio samogenerirajućeg integriranog sustava, podložno procesima života - klijanju, rastu i raspadanju. Izvođači/suvremeni plesači vođeni čežnjom i radoznalošću, živopisno, ali ujedno i bešćutno u predstavi Deep dish slave tjelesnu prolaznost u mnogostrukim dimenzijama stvarnosti, koja će kulminirati na velikom ekranu.

I dok Tjedan suvremenog plesa u Zagrebu prolazi burno uz žustre rasprave o budućnosti jedinog plesnog centra u Hrvatskoj - Zagrebačkog plesnog centra - a nacionalni hramovi kulture preispituju odnos autoriteta prema plesačkom tijelu vjerujemo da će se mnogi iznenaditi ovogodišnjim plesno multimedijalnim projektom Deep dish koji u svojoj suštini nosi duh suvremene kulture i nedvojbeno otvora estetski proces preispitivanja dimenzije vremena i njegovog učinka, umjesto divljenja oglednom primjerku, mirnom i samodopadajućem objektu.

I dok dubokim uronom u ranu plodova ulazimo unutar plesno multimedijalne izvedbe u nacionalno kazalište, u Domu mladih 22. lipnja očekuje nas posve hladna, ledena pozornica, ali sa puno igre i zabave. U predstavi *Glace!*, sedam plesača i akrobata francuske kazališne skupine *Trafic de Styles* prikazat će zanimljivu izvedbu s elementima suvremenog plesa, umjetničkog klizanja i novog cirkusa - na ledu. **Claire Bournet** i **Sébastien Lefrançois**, autori predstave, dijele 'klizalačko djetinjstvo' u kojem se oboje sjećaju kreativnog neposluha: po završetku treninga, oni su pokušavali stvoriti nove pokrete – kroz igru su eksperimentirali nove figure, izvan pravila, izvan konvencija. Za najmlađe gledatelje pripremili smo i ČIKS iznenađenje u suradnji sa slastičarnom *Dolcemaniam* koje će dobiti besplatno, uz ulaznicu koja za djecu iznosi samo 20 kuna.

U GKM-u se 30. lipnja održala predstava *Folk Acts*, autorski projekt **Saše Božića** i **Petre Hrašćanec** u kome nastupaju glumica **Nataša Dangubić** i kavanska pjevačica **Višnja Vitas**. Predstava *Folk Acts* ne bavi se moraliziranjem oko učinaka turbo folk kulture: ona suprotstavlja emocionalni učinak koji proizvodi kazalište i glazbeni nastup te dovodi u pitanje siguran teritorij i jednog i drugog izvedbenog oblika.

Za kraj festivala 8. srpnja u Gradskom kazalištu lutaka uz pratnju glazbenih eksperimentatora Alena i Nenada Sinkauza na pozornici, Petra Hrašćanec dočarati će nam suvremenom plesnom tehnikom - anatomiju mačke. Predstava *Anatomija mačke* autorski je projekt **Ksenije Zec** i Petre Hrašćanec.

– Slobodna dalmacija, lipanj 2016. godine

Motiv vrta simbol je ljudske težnje za kontrolom, rastom, razmnožavanjem, smrti koja nužno vodi nečem drugom. Ova predstava je metafora današnjeg stanja države u kojoj živim i radim i sasvim logičan nastavak festivalske priče iz 2014. kada se naš grad natjecao za Europsku prijestolnicu kulture - koju smo odradili pod sloganom SPLIT – DRŽAVA UMJETNOSTI. Split kao država, kao suvremeni polis, kao odabrani vrt u kojem su sve prolazno, ali i bitno što je sve posijano i uzgojeno. Koncept festivalskog izdanja u 2015. posvetili smo 'zajednici' i to je bila godina kada smo najviše utjecaja dobili kod šire publike. Ove godine festival ćemo posvetiti procesu samospoznaje, jedinki, pojedincu. Pridružite se i ovogodišnjoj festivalskoj svetkovini - kaže kreativna direktorica IKS Festivala **Nela Sisarić**, koja uvijek iznenadi zanimljivim programom.

– *Dalmatinski portal, svibanj 2016.*

→
↓
PREDSTAVA DEEP DISH
FOTOGRAFIJE: MAJA GIJEVSKI

PUBLIKA
FOTOGRAFIJA:
MAJA GIJEVSKI
↓

↑
PREDSTAVA GLACE
FOTOGRAFIJA: MAJA GIJEVSKI

←
↓
PUBLIKA
FOTOGRAFIJA: MAJA GIJEVSKI

PREDSTAVA GLACE
FOTOGRAFIJA: DARKO ŠKROBONJA
↓

←
PUBLIKA
FOTOGRAFIJA: MAJA GIJEVSKI

The image features a vibrant, abstract background with a coral-pink base. It is decorated with several elements: a light blue wavy line at the top, a light blue star-like shape in the upper left, a pink star-like shape in the upper right, a large yellow circle in the middle right, a light blue irregular shape in the middle left, a dark blue wavy line across the lower middle, a yellow star-like shape in the lower left, and a pink wavy line at the bottom. The text 'KIN KIN' is centered in a dark blue, bold, sans-serif font.

**KIN
KIN**

Trenutna situacija na području izvedbene umjetnosti za mladu publiku zahtjeva nove načine produkcije i prezentacije. U drugoj polovini 20. stoljeća posebice '60 i '70 godina u Europi prevladava pristup dramskom radu s djecom i mladima koji odbacuje tradiciju zasnovanu na analizi dramskog teksta potom uvježbavanje glumačkih vještina i postavljanje i igranje predstava. Takav način dramske pedagogije i prikazivački pristup u odnosu glume na sceni seli u drugi plan.

Primarni interes i cilj dramske radnje više nije isključivo „predstavljanje“ već – proces.

Ishodišna točka ovakvog razmišljanja nalazi se u suvremenim metodama i teorijama odgoja i obrazovanja kroz izvedbene umjetnosti koja se temelji na istraživanju, procesu, interdisciplinarnosti. Ovakav zaokret u teoriji i praksi vodećih dramskih pedagoga koji se nalaze na povijesnoj međi sredinom prošlog stoljeća kada termin „kazališna umjetnost“ biva zamijenjena širim terminom „izvedbena umjetnost“ upravo zbog impliciranja i ispreplitanja ostalih umjetničkih praksi i disciplina bez kojih nova dramska pedagogija ne bi imala smisla poput suvremenog plesa i scenskog pokreta, postavlja djecu i mlade u položaj ravnopravnih sudionika kulturne realnosti čiji su i stvaratelji i sudionici. Osim dramskog izraza kroz „prikazivački i predstavljački format“ otvara se više prostora za dječju kreativnost, samoizražavanje, osobni razvoj te u konačnici vrednovanje estetike i poetike samostvaralačke dječje ekspresije kao zasebne umjetničke vrijednosti.

Dječje predstave za ali i sa djecom i mladima u kojima djeca i mladi igraju i plešu za djecu i mlade u zadnjih dvadeset godina postale se cijenjene i kao produkcije na raznim festivalima diljem Europe.

Interdisciplinarni studio za djecu i mlade (dalje u tekstu Studio) nastao je 2014. godine pri Gradskom kazalištu mladih da bi kasnije nastavio svoju samostalnu putanju kao KINKIN Studio s namjerom edukacije mlađe generacije o kazališnoj umjetnosti kao fuziji više umjetničkih disciplina koje se međusobno nadopunjuju.

Studio KiNKiN je promicatelj neposredne i sustavne edukacije djece i mladih kroz scenski izraz i istraživanje više umjetničkih formi i disciplina za razvoj talenta, kreativnosti, osobnosti kroz odgojni format procesne drame/igre, razvojne dramaturgije, glazbe, pjevanja, scenskog pokreta, suvremenog plesa s posebnim naglaskom na razvoj i korištenje novih tehnologija kao novog umjetničkog izraza, te otkrivanje novih metoda i pristupa za rad na tijelu kroz transdisciplinarne projekte.

2013 —

2017

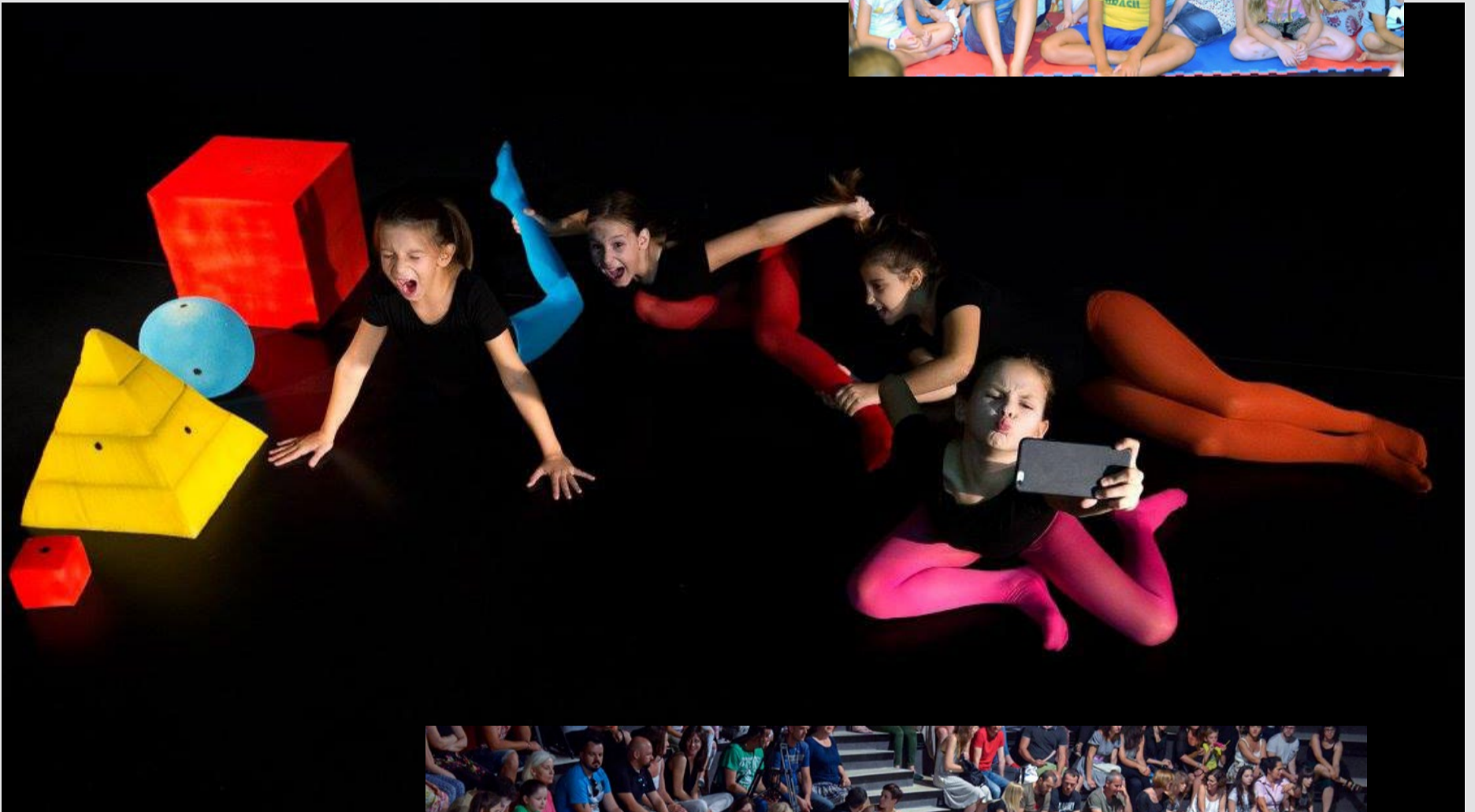
SURADNJE

←
KINKIN
FOTOGRAFIJA:
ARHIVA GKM SPLIT

KINKIN
FOTOGRAFIJA:
MAJA GIJEVSKI
↓

KINKIN
FOTOGRAFIJA:
SRĐAN TUTIĆ SRKI
↓

↑
KINKIN
FOTOGRAFIJA: DK PHOTOGRAPHY

Nomadska plesna akademija Hrvatska/ Nomad dance academy Croatia

Nomadska plesna akademija Hrvatska/ Nomad dance academy Croatia okuplja plesne organizacije i samostalne umjetnike koji djeluju na području suvremenog plesa u Hrvatskoj koji imaju zajednički cilj raditi na decentralizaciji i jačanju umjetničkih, izvedbenih i edukacijskih potencijala suvremenog plesa u širem hrvatskom društvenom kontekstu.

Nomadska plesna akademija je do sada unutar Hrvatske povezala plesne umjetnike iz Zagreba, Rijeke, Splita, Karlovca, Varaždina, Pule, Samobora, Požege i Zadra. Uspješno je umrežila 4 plesna festivala – Platforma.hr, Dani suvremenog plesa Varaždin, IKS festival Split, Karlovac dance festival. Nomadska plesna akademija djeluje kao otvorena platforma koja nizom sastanaka-radionica neprekidno promišlja specifične potrebe plesne scene na lokalnim razinama kao i na razini Hrvatske.

Kliker

Kliker je prva hrvatska mreža, pokrenuta u rujnu 2013. godine, posvećena razvoju suvremeno-plesnih programa za i sa mladom publikom. Nastao je na inicijativu umjetničke organizacije Vrum i okupio hrvatske plesne i kazališne organizacije – Plesni centar TALA (Zg), Prostor Plus (Ri), IKS Festival (St), Dječje kazalište Dubrava (Zg), Centar za pokret Split, Assitej Hrvatska (hrvatska mreža nezavisnih kazališta za djecu i mlade). Kliker u fokus stavlja djecu i mlade, njeguje razvoj inovativnih, inkluzivnih i interaktivnih projekata kojima je cilj sretnije i ispunjenije društvo, širenje horizonata, uključivanje djece i mladih u društvene i umjetničke procese, s iznimnim osjećajem za pravo djeteta na bezbrižno odrastanje.

Perforacija

Festival Perforacije festival je izvedbenih umjetnosti i nezavisne autorske produkcije suvremenog kazališta, plesa i performansa koji naglasak stavlja na hibridne forme i istraživački karakter kao i društveno angažirano umjetničko djelovanje. Održava se od 2009. godine u gradovima diljem Hrvatske, u suradnji s partnerskim organizacijama koje su dio Mreže izvedbenih umjetnosti, a fokusira se na marginalizirane umjetničke forme, mlade autore, principe ravnopravne dostupnosti, programe razvoja publike kao i jačanje međunarodne vidljivosti domaćih umjetnika i autora. U okviru festivala održava se Noć performansa.

2017

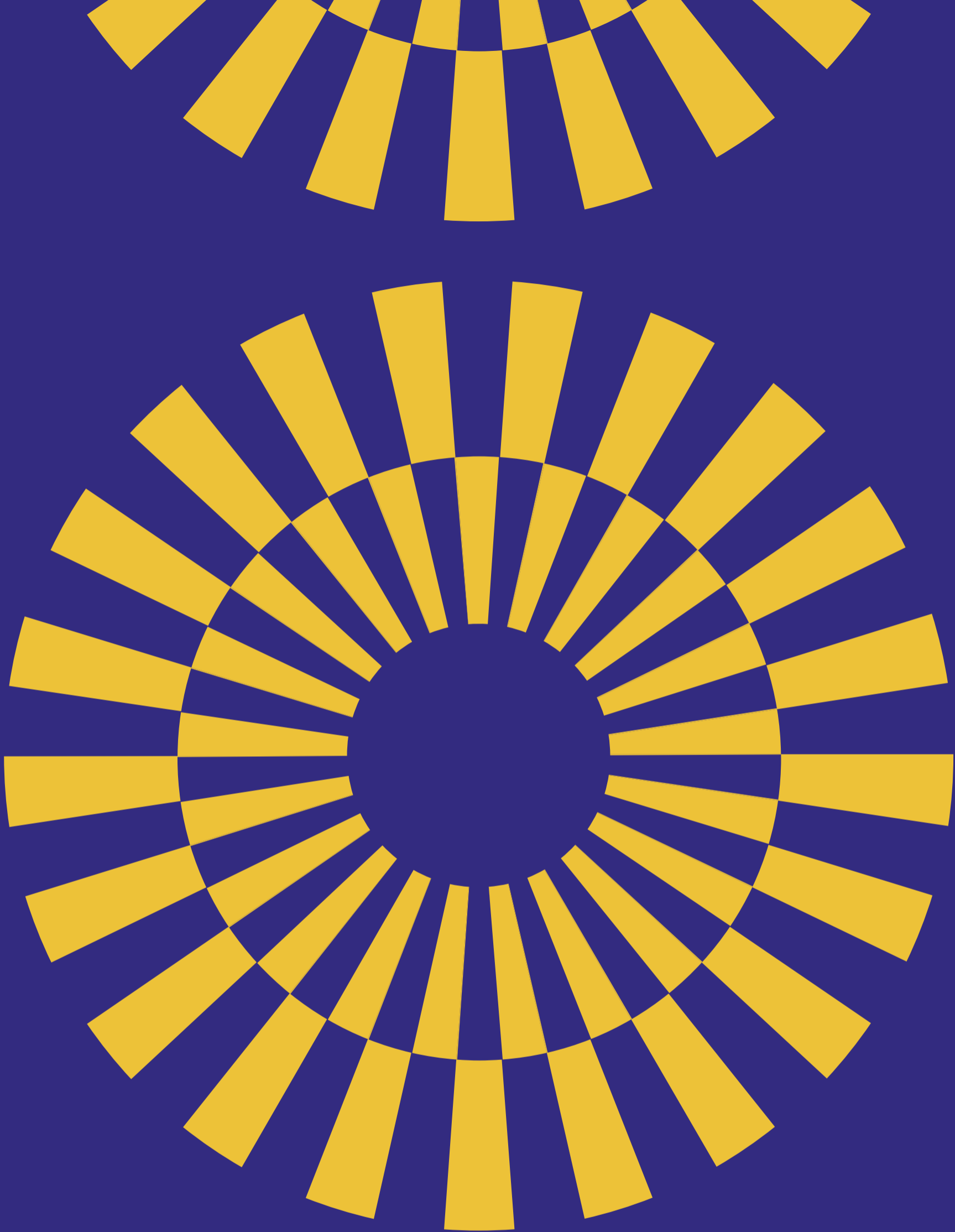

2022

PRIPREMA I PROVEDBA

IKS Festival je s Gradom Splitom potpisao 2016. godine ugovor o korištenju poslovnog prostora u Varošu, na lokaciji Ulica ban Mladenove 9 čije su prostorije bile u derutnom stanju, prostor je prokišnjavao, sve su instalacije bile u lošem stanju. Krov se sanirao prije nekoliko godina ali bez ikakvog efekta te je upitno jesu li imali ti radovi garanciju. Drugim riječima, prostor nije imao tehničke uvjete da bi se u njemu mogla obavljati ikakva djelatnost, a rad s djecom nikako ne bih preporučila. Gradu Splitu predložena je suradnja na obnovi krovišta zgrade u Varošu koja je u njegovom vlasništvu i to baš na području energetske učinkovitosti te bi to bila prva dobra praksa korištenja obnovljivih izvora energije u staroj gradskoj jezgri u Splitu uz pomoć suvremene tehnologije postavljanja savitljivih solarnih ćelija na kupe.

EU PROJEKTA

**CENTAR
SOLAR**

U sklopu operativnog programa 'Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.' Europskog socijalnog fonda odobrena su nam bespovratna financijska sredstva u iznosu od 1.816.076,50 kuna (15% iz Državnog proračuna Republike Hrvatske i 85% iz Europskog socijalnog fonda) za provedbu EU projekta '**Projekt Solar - Sunčani Varoš sretnih stanovnika, revitalizacija prostora i uspostava društveno-kulturnog centra u kontaktnoj zoni povijesne jezgre grada Splita**', čiji je nositelj IKS festival uz partnere Grad Split, Udrugu stanovnika povijesne jezgre grada Splita 'GET' i Splitsko-dalmatinsko društvo za celijakiju.

Napušteni prostori, povijesne gradske jezgre i njihove kontaktne zone koje pod utjecajem masovnog turizma i gentrifikacije nastoje zadržati svoj identitet, predstavljaju plodno tlo za nove oaze društvene i kulturne proizvodnje.

Stoga, svrha ovog projekta bila je doprinos razvoju održivih kulturno-umjetničkih programa u kontaktnoj zoni povijesne jezgre grada Splita, renovacija i uspostava društveno-kulturnog centra u Varošu u ulici Ban Mladenova 9 s ciljem poboljšanja cirkulacije kulturne, umjetničke i diskurzivne prakse za što veću participaciju građana i stanovnika u Varošu za sudjelovanje na programima unutar prostorija i dvorana zgrade i na javnim površinama.

Uspostavljanjem društveno-kulturnog centra u kontaktnoj zoni povijesne jezgre grada Splita nastojat ćemo sačuvati izvorno shvaćanje mediteranskog života u centru grada, autentičnost suvremenog načina programiranja društvenih praksi u javnom prostoru u kojemu stanovnici grada Splita ostaju sudionici artikulacije različitih umjetničkih, kulturnih i društvenih potreba.

Uspostavljanjem društveno-kulturnog centra u kontaktnoj zoni povijesne jezgre grada Splita nastojat ćemo sačuvati izvorno shvaćanje mediteranskog života u centru grada, autentičnost suvremenog načina programiranja društvenih praksi u javnom prostoru u kojemu stanovnici grada Splita ostaju sudionici artikulacije različitih umjetničkih, kulturnih i društvenih potreba.

Upravo ta participacija građana u kulturnom i socijalnom životu zajednice radi ostvarivanja svojih prava dovodi nas do pojma javno-civilnog partnerstva. Ono se temelji na sinergiji civilnog društva i građana uvijek spremnih na djelovanje glede ostvarenja vlastitih interesa, i nacionalne, i lokalne vlasti koje odgovaraju na njihove potrebe. Uključiti civilno društvo i građane u procese donošenja odluka, osim što predstavlja jedan od glavnih aspekata dobrog i učinkovitijeg upravljanja, znači i dijeljenje odgovornosti u upravljanju te zajedničko korištenje javnih resursa. Organizacije civilnog društva predstavljaju sponu između građana i javnih vlasti, a ideja javno-civilnog partnerstva i sudioničkog upravljanja najbolje se očituje u modelu društveno-kulturnog centra. Oni predstavljaju mjesta u kojima se sastaju nove ideje kulturnog i društvenog života zajednice, omogućuju promicanje i raznolikost društveno-kulturnih aktivnosti namijenjenih višestrukoj publici, a ujedno su i prilagodljivi u odnosu na potrebe i interese zajednice podložne promjenama.

Navedenim projektom provelo se ukupno 116 kulturno-umjetničkih, edukativnih i informativnih programa kroz tri programske linije:

Kulturno – umjetnički program, Diskurzivni program i Zdravi Varoš

IKS Festival

Kulturno umjetničkim programom rukovodio je IKS Festival koji se pozicionirao kao važno središte za suvremeno plesne i interdisciplinarnе prakse u Splitu, ugoštio je pregršt kulturnih i umjetničkih programa od kojih su neki bili na relevantnom i visokom standardu po umjetničkoj vrijednosti i ujedno prezentira i (ko)producira suvremenu kazališnu umjetnost kroz međunarodne suradnje u mediteranskoj regiji.

Splitsko-dalmatinsko društvo za celijakiju

Programska linija Zdravi Varoš proveo se u suradnji sa Splitsko-dalmatinskim društvom za celijakiju osnovanim 2001. godine s ciljem da potiče, pomaže i štiti interese osoba oboljelih od celijakije na polju poboljšanja kvalitete života.

Udruga stanovnika povijesne jezgre grada Splita 'GET'

Za diskurzivni program bila je zaslužna Udruga stanovnika povijesne jezgre grada Splita 'GET' osnovana 2015. godine s ciljem okupljanja posljednjih stanara stare gradske jezgre grada Splita, a može se pohvaliti i dugogodišnjim iskustvom u sudjelovanju u međunarodnim konferencijama, forumima, organizaciji izložbi i kulturnih programa, javnom zagovaranju te pisanju primjedbi i prijedloga na odluke bitnih za lokalnu zajednicu.

SOLAR
FOTOGRAFIJE: SRĐAN TUTIĆ

Unutar Projekta Solar - Sunčani Varoš sretnih stanovnika, revitalizacija prostora i uspostava društveno-kulturnog centra u kontaktnoj zoni povijesne jezgre grada Splita“ sintagma društveno-kulturni centar naslanja se i na postojanje autentičnih klubova – fronte - koji su djelovali unutar mjesnih zajednica za vrijeme Jugoslavije, ali i na fenomen talijanskih društvenih centara (tal. „centro sociale“).

U gradu Splitu, „fronta“ je bilo nekoliko i nalazile su se u tadašnjim mjesnim zajednicama, današnjim gradskim kotarima - Fronta Špinut, Fronta Bače (preko puta restorana "Šumica"), Fronta Gripe (poviše nekadašnje tvornice Bobis), Fronta Lučac - Manuš u Omiškoj ulici te Fronta Varoš koja se nalazila u prostorima današnjeg Gradskog kotara Varoš.

Fronta je bilo mjesto kulturnog života kojeg su stanovnici mjesne zajednice improvizirali da bi provodili svoje slobodno vrijeme, družili se, sudjelovali u kulturnom životu, komunicirali i razmjenjivali mišljenja.

Fronte su nastale u isto vrijeme kada i društveni centri u Italiji - centri sociali. Centri sociali U Milanu grupa mladih, studenata i nezaposlenih počeli su se okupljati u udruženja sredinom 1970-ih te su u gradskim prostorijama organizirali različite aktivnosti poput koncerata, filmova, rasprave i slične diskurzivne sadržaje. Društveno-kulturni centri u Italiji 70-ih, 80-ih i 90-ih godina povezivali su politiku otpora i društvene projekte u smislu da su od strane neformalnih udruženja javni prostori bili ili skvotirani ili su se opirali deložaciji te se radilo o autentičnom zauzimanju prostora za javno društveno i kulturno djelovanje pojedinaca i udruženja koja stvaraju promjenu ka samoupravljanju i samofinanciranju prostora za lokalnu zajednicu.

Takvi projekti su bili isključivo anarhistički, autonomni laboratoriji nove društvene stvarnosti i promjene.

Jedno od prvih pitanja je bilo na koji način legalizirati okupirane javne prostore i na koji način legalizirati odnos Grada, kao vlasnika javnog prostora, i udruženja. Dakle, takvi društveni centri u Italiji još u 70-im godinama prvi su modeli javno – civilnog partnerstva koje poznajemo danas.

Sredinom 90 – ih godina u Italiji započeli su sa svojim legalizacijama - nekoć 'CSOA' (talijanski: Centro Sociale Occupato Autogestito - Samoupravljeni skvotirani društveni centar), postao je 'CSA' (tal. Centro Sociale Autogestito - Samoupravljeni društveni centar), Leoncavallo u Milanu koji je bio povezan s pokretom Tute Bianche (Bijeli kombinezoni) kasnih 1990-ih, Teatro Valle Occupato (Rim), XM24 (Bologna) i Macao (Milano), Officina 99 u Napulju.

U Bolonji, centro sociale Atlantidu 1998. okupirali su aktivisti Tute Bianche i bio je posljednji samoupravni prostor u centru grada. Projekt je iseljen 2017. XM24 je društveni centar koji postoji od 2002. godine, iako korijeni potječu iz ranije skvo-tiranog društvenog centra. 'XM' znači 'Ex Market' (talijanski: Ex Mercato) te u svom programu sadrži vegansku „narodnu kuhinju“, prodavaonicu bicikala, radionice suvremenog izri-čaja u kazališta - cirkus, suvremeni ples te multimedijalne i interdisciplinarne projekte. Poznati društveno kulturni centar u Bologni je i TPO – Teatro Polivalente Occupato i vrlo akti-van zadnje vrijeme - Labas.

Za razliku o talijanskih društvenih centara, kulturno zabavni rad Fronte bile su žarišta kulturnog i društvenog života koje su djelovale unutar mjesnih zajednica za vrijeme SFRJ koje su u ono vrijeme bile jedan od organizacijskih oblika kolektivne samouprave. No, mjesne samouprave za vrijeme Jugoslavi-je, u kojima je djelovao kulturno zabavni rad Fronte, ipak su predstavljale vlast – upravu, dok su društveno kulturni centri – centri sociali – u Italiji imali veću autonomiju građana, ne-formalnih udruženja preko organiziranih diskusija, druženja i javnih foruma te su bili oponenti i oporba vlasti.

Drugim riječima, talijanski društveni centri bili su centri neformalnih udruženja civilnog sektora i bili su oponenti gradske vlasti koja bi češće javne gradske prostore ustupile za komercijalne i industrijske svrhe a sve rjeđe za društvene i kulturne djelatnosti građana, dok su Fronte bile organizirane unutar „kulturnog zabavnog rada“ u mjesnim zajednicama kao već postojeći oblik socijalističke „narodne“ samouprave.

Krajem dvadesetog stoljeća i početkom dvadeset i prvog stoljeća, međutim, sa smanjenim javnim ulaganjima, sve manje se ulaže u javne prostore, kako otvorene, tako i natkrivene, postojeće i nove. I postojeći postupno propadaju (zbog neodržavanja i postaju ili neugledna, slabo osvijetljena mjesta nesigurna za boravak u kojima cvate kriminal i ovisnosti) ili se pretvaraju u monokulturne komercijalne, poslovne ili turističke prostore koji postupno istiskuju stanovnike na margine društvenog i ekonomskog života. Događa se srozavanje kvalitete života koje prati i gentrifikacija i depopulacija ovih prostora. Međutim, s ulaskom u treći milenij, pitanja održivog društvenog, gospodarskog i okolišnog razvoja, s mnogobrojnim složenim razvojnim izazovima koji uključuju i pitanja očuvanja kvalitete života, životnog prostora, ali i kvalitete i održivosti radnih mjesta, dostupnosti raznovrsnih mogućnosti ostvarenja temeljnih ljudskih potreba, društvene i ekonomske uključenosti i kohezije, poticanja razvoja, suradnje, razmjene i svih vrsta inovacija, uključivo i onih društvenih i kulturnih, sve više prepoznaje potrebu ulaganja u javne prostore, programe i sadržaje.

Društveno-kulturni centri postaju dio vizije razvoja urbanih i ruralnih središta diljem svijeta, pa tako i u gradovima Republike Hrvatske. Iako su primjeri funkcionalnih društveno-kulturnih centara koji se kvalitetno upravljaju i održavaju još uvijek više izuzeci nego pravilo, rast interesa svih dionika, a posebice i novih generacija političara usmjerenih javnom interesu i javnom prostoru pokazuje ohrabrujuće smjerove razvoja.

„Vezano za razvoj kulturnog i umjetničkog stvaralaštva i proizvodnje u razdoblju od 2016. do 2020. godine očekuje se da će se uz korištenje programa Europske unije Kreativna Europa te iz Europskog socijalnog fonda (ESF) financirati i određeni programi u kulturi poput umjetničkih i kulturnih programa za djecu, mlade i starije, razvoja društveno-kulturnih centara...“

– *Ministarstvo kulture,
Strateški plan 2020 – 2022*

Već nekoliko godina javna vlast na EU, RH i lokalnoj razini nastoji poticati procese stvaranja javno – civilnog dijaloga i suradnje putem projekata Europskog socijalnog fonda kako bi potaknula nastala udruženja, formalna i/ili neformalna, u definiranju pojma javno – civilnog partnerstva. Stoga, Diskurzivni program Projekta Solar ostaje u nastojanju da iskoristiti demokratske i participativne alate putem kojih ima za cilj doći do što većeg sudjelovanja zajednice u kreiranju i konzumiranju kulturno – društvenih programa, procesa i promjena.

Propitivanje ustaljenih praksi kod upravljanja kapitalom kao i testiranje odnosa gradskih struktura kod iznjedrenih promjena i potreba lokalne zajednice kao i razvojem organizacija civilnog društva dovode do sve očitiije preraspodjele operativnih i financijskih resursa. Za potrebe dugoročne održivosti formalnih i neformalnih inicijativa koje stvaraju odnos i dijalog javno – civilnog partnerstva, posebice onih gdje je kultura teže ili nedovoljno artikulirana u sluhu i suživotu sa potrebama stanovnika kao što je slučaj u povijesnoj jezgri grada Splita i njenim kontaktnim zonama, jedan od glavnih izazova je na koji način postići samoodrživost civilnog sektora u suradnji sa Gradom Splitom, a da pri tome neformalne inicijative i organizacije civilnog društva ostanu poduzetne, produktivne, autonomne i prije svega da i dalje pružaju otpor ukoliko gradske strukture ne pokažu pomake predloženim i nužnim društvenim inovacijama.

Razumijevanje problema iz više perspektiva je ključno za uspješan dogovor. Udruga GET, nositelj Diskurzivnog programa, dugi niz godina skupljala je znanje i iskustvo u sudioničkom upravljanju ukazujući na potencijalne probleme, izazove, rizike kod upravljanja starom gradskom jezgrom.

Gradski kotarevi pozicionirani su kao produžena ruka javne vlasti u izravnoj i neposrednoj komunikaciji sa građanima, stanovnicima kvarta te je javno – civilno partnerstvo vrlo prirodan, ali i već utaban put na koji način civilni sektor susreće javnu upravu i komunicira potrebe za zajednicu.

Također, putem edukativnih predavanja Foruma osluškivalo se bilo građana i stanovnika, njihove potrebe te se sukladno tome stvarao kapacitet civilnog sektora u kreiranju programa gdje stanovnici, ali i širi građani sami predlažu teme i sudjeluju u društvenim aktivnostima. Osim participativnog budžetiranja i sudjelovanja u društvenim aktivnostima, jedna od važnijih i direktnih komunikacija kotareva prema građanima smatra se sudjelovanje u odlukama putem zbora građana i javnih tribina koje se tiču zajedničkog života od interesa zajednice.

Unutar Diskurzivnog programa koji je poticao na razmišljanje o sudioničkom upravljanju i javno – civilnom partnerstvo prožimalo se načelo legalnosti. Donositi i provoditi samo one odluke koje su u skladu sa zakonom i regulativom, i otkloniti svaku mogućnost koruptivnosti. Koliko je to god moguće, provesti jednaki tretman i poštovanje svih stanovnika povijesne jezgre te bazirati se na onim kompromisima koji mogu dovesti do win-win situacije, a da pri tome osnovna prava stanara nisu ugrožena, kao i njihovo pravo.

Izvori:

arhiva IKS Festivala; informacije iz članaka dostupni na portalima Slobodna Dalmacija, Plesnascena.hr, Vijenac i Dalmatinskiportal; strateški plan Ministarstva kulture 2020 – 2022; Plana (su)upravljanja i korištenja prostora DKC Solar, Ranko Milić, siječanj 2022; Radna bilježnica za DKC-e Prema institucionalnom pluralizmu: Razvoj društveno– –kulturnih centara, povodom Radnog skupa “Prema institucionalnom pluralizmu: Razvoj društveno-kulturnih centara” Zagreb, 12.–14. studenoga 2015. izdanje Zaklada Kultura nova 2015.; “Osvajanje prostora rada. Uvjeti rada organizacija civilnog društva na području suvremene kulture i umjetnosti”, Valerija Barada, Jaka Primorac, Edgar Buršić, Biblioteka Zaklada kultura nova, 2016.